

Τρεις κόκκινες σημαίες

Από τον Αποστόλη Αρτινό

■ Alain Badiou

Η κομμουνιστική υπόθεση

μτφρ.: Ηλιάδης, Σιατίτσας, Σωτήρης, Τσίχλη
 εκδόσεις **Πατάκη**, σ. 254, 15, 50 €

Στην Κομμουνιστική υπόθεση ο Βαδίου μός καλεί να στοχαστούμε πάνω στην αποτυχία της μαρξιστικής ιδέας, πάνω στην ίδια την έννοια της αποτυχίας. Το τι σημαίνει να αποτυγχάνει μια ιδέα όταν δοκιμάζεται στην πράξη. Η απάντηση επιχειρείται πάνω στην ιστορική εμπειρία τριών παραδειγμάτων, του Μάη του '68, της Πολιτιστικής Επανάστασης, και της Παρισινής Κομμούνας. Τρία συμβάντα που εγγράφονται στη μακρά ιστορία αυτής της ιδέας. Για τον Βαδίου ο Μάης του '68 ήταν ένα συμβάν ετερογενούς πολλαπλότητας. Η αυθορμησία της φοιτητικής εξέγερσης και η αχειραγώγητη γενική απεργία που την πλαισίωσε καθώς κι ένα ελευθεριακό πνεύμα που διέπνεε εκείνη την εποχή, συνθέτουν από κοινού μια αντιφατική και νευρώδη σκηνή ενός καινοφανούς δημόσιου λόγου. Τρεις συνιστώσες, *τρία είδη συμβολικής τοπικής*, η κατάληψη της Σορβόνης, των εργοστασίων και του Οντέν, που για τον Βαδίου συναρθρώνονται στον ορίζοντα μιας τέταρτης συνιστώσας, αυτής της γλώσσας που έρχεται απ' έξω για να αμφισβητήσει ακριβώς αυτή την εμπειρία της αριστερής πολιτικής. Ένα γλωσσικό περιβάλλον μεταπολίσεων και συναντήσεων που επαναδιατύπωνε τους κοινωνικούς ρόλους και καινοτομούσε πάνω στην εμπειρία αυτής της ανατροπής. Μια δηλαδή κομμουνιστική υπόθεση ανοιχτή στο δικό της μέλλον. Ο Μάης του '68 είναι έτσι για τον Βαδίου αυτή η δυνατότητα ύπαρξης μιας ιδέας, η δυνατότητα μιας άλλης πολιτικής. Μια απόπειρα αλλά και μαζί μια αποτυχία. Οι εκλογές που ακολούθησαν θα αναδείξουν τη συντηρητικότερη επιλογή.

Στο δεύτερο συμβάν, αυτό της Πολιτιστικής Επανάστασης, η έννοια της επαναστατικοποίησης κάνει τη διαφορά. Η μοσική μεταγραφή της σταλινικής κολεκτιβοποίησης ήταν μια απόπειρα για μια εκ νέου επαναστατικοποίηση των μαζών, στο περιθώριο αυτή του κόμματος-κράτους. Η ταξική αντιπροσώπευση εξελισσόταν και στην Κίνα σε ένα κενό όνομα. Η προσωπολατρία του Μάο φανέρωσε για τον Βαδίου, όχι τόσο μια *ικανότητα αντιπρο-*

σώπευσης του κόμματος, όσο αυτόν που ξεχωρίζει και πολεμεί μέσα από το ίδιο το κόμμα, τον απειλητικό ρεβιζιονισμό. Είναι το όνομα, και η ιδέα του κομμουνισμού εγγράφεται σε μια μακρά παράδοση ονομάτων, που αίρεται πάνω από το κόμμα, σ' αυτόν τον μετωρισμό του εξεγερμένου, εξεγερμένου και σ' αυτόν τον κομματικό του εαυτό. Είναι το όνομα που κατονομάζει αυτό που είναι να έλθει, που προετοιμάζει την έλευσή του. Είναι, όπως λέει ο Βαδίου, το αντιφατικό όνομα, αυτό που από τη μια εκπροσωπεί το κόμμα και από την άλλη αυτό που αδυνατεί να εκπροσωπηθεί από το κόμμα και που διαρκώς εξεγείρεται. Μια ενική απόφαση απέναντι στο καθεστώς μιας πολιτικής εμπειρίας. Η Πολιτιστική Επανάσταση ήταν έτσι αυτή η αδύνατη απελευθέρωση από το πλαίσιο του κόμματος-κράτους, όταν αυτή η πολιτική είναι εγκλωβισμένη μέσα στο κόμμα-κράτος. Μια ριζοσαστική εμπειρία που

εκφράζει μια δυνατότητα, πάντοτε αυτή, στα όρια του αδυνάτου.

Η Παρισινή Κομμούνα, από την άλλη, παραμένει το καταγωγικό συμβάν αυτής της ιδέας. Το εγχείρημα της Κομμούνας και αυτή η εφήμερη πραγματικότητα των 72 ημερών της είναι κάτι που προσφέρεται διαρκώς για επανερροποίηση. Η διακήρυξη των εξεγερμένων της 19ης Μαρτίου 1871 είναι για τον Βαδίου μια *διακήρυξη ρήξης με την Αριστερά*, με την ιδέα της πολιτικής εκπροσώπησης του κοινωνικού. Και αυτή η οραματική και πραγματική δυνατότητα υπήρξε, όπως σημειώνει ο Βαδίου, *μία και μόνη φορά*, αυτή τη μόνη φορά των 72 ημερών. Ένα πολιτικό φαίνεσθαι που ριζοσαστικοποίησε την πολιτική σκηνή, και διασάλεψε με τις εντάσεις του κάθε δυνατό ίχνος κανονικότητας. Το συμβάν έτσι της Κομμούνας εκπέμπει ακόμη ένα αδιανόητο νόημα, το εφευρίσκει αυτό το νόημα, του δίνει λόγο, έναν τόπο για να υπάρξει, το εξιστορεί. Είναι το συμβάν μιας αδρατής πραγματικότητας που τώρα καθίσταται επιπέδους ορατή. Είναι η *ύπαρξη ενός μη υπάρχοντος, μια οντολογική εντέλει χίμαιρα*. Η ιδέα του Κομμουνισμού είναι για τον Βαδίου αυτή η μοναδική δυνατότητα του υποκειμένου να αναχθεί σε μια ιστορική υποκειμενικότητα μέσα από μια διαδικασία αλήθειας. Μια ιδέα που δραπετεύει από τον εαυτό της και γίνεται ένα εγχείρημα του όλου υποκειμένου, αυτή η μεταχειριστική του εκδήλωση. Μια φαντασιακή διαφυγή στο Πραγματικό της Ιστορίας, στη δυνατότητα αυτού του Πραγματικού, στο ίδιο το δικαίωμα της ιστορικής μας έκπληξης.

